

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року*

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

HORLOVA Olena

KAIRODYNAMICS OF THE CREATIVE PROCESS

The creative process is a complex and multifaceted phenomenon that requires not only intellectual effort, but also the ability of a person to perceive and use favorable moments for creativity. The concept of kairodynamics – understanding and utilizing the moments that have the greatest potential for a creative breakthrough – is attracting special attention of researchers.

The term «kairodynamics» comes from the Greek word «καῖρός», which means «the right moment». In the context of the creative process, this concept refers to the ability of a person to recognize and use the most appropriate moments for creativity, i.e. when the mind and emotions are in harmony and external circumstances are conducive to generating ideas. In psychology, kairodynamics plays an important role because it explains how spontaneity, intuition, and the state of «flow» affect the effectiveness of creative thinking.

Creative process kairodynamics is a concept that explores how changes and dynamics occur in the creative process. This term is not generally accepted and hardly exists in the classical scientific literature, but in some studies it can be used to refer to the internal, sometimes unpredictable processes that accompany creative activity. For example, many great discoveries in science and art have occurred as a result of such moments-when scientists or artists experience an unexpected breakthrough after much thought or even while resting. The famous case of Archimedes, who realized the principle of fluid displacement while taking a bath, is a vivid example of kairodynamics: the idea arose suddenly, at an unexpected moment, but became the basis of a scientific law.

Kairodynamics also includes the phenomenon of «kairos» – a special moment when a person feels the right time to act or make a decision. In creativity, such moments can be key: unexpected inspiration, the emergence of new ideas, or an intuitive understanding of the right direction. These processes may be related to deep cognitive mechanisms, subconscious analysis of information, or even the emotional state of the individual. Many writers and musicians say that their best works were not the result of careful planning, but rather a sudden feeling that they needed to write or create right now. Paul Gauguin, a famous painter, abruptly changed his painting style and moved to Tahiti when he realized that it was time for a creative change. His decision was risky, but it was this transitional moment that became a defining moment in his career.

In addition, kairodynamics takes into account the interaction between chaos and structure in the creative process. For example, the initial stage of work may be chaotic, filled with random ideas, but at a certain point, clarity, order, and logical sequence emerge. This is especially important in areas such as art, science, writing, or design, where the creative process requires flexibility, spontaneity, and the ability to analyze and organize thoughts.

There are many examples of such interactions in history. For example, the scientist Dmitri Mendeleev worked for a long time to create the periodic table of elements, but the decisive idea came to him in a dream. Similar processes can often be observed in music: Ludwig van Beethoven composed his symphonies through chaotic sketches, but later each note was organized into a harmonious structure. Thus, the kairodynamics of the creative process can be viewed as an interaction between spontaneity and structure, intuition and logic, which helps to better understand and manage one's own creative activity.

The essence of kairodynamics is that the creative process can be non-linear and subject to «jumps» and changes, similar to processes in physical systems. This can include moments of chaos that then evolve into more organized and productive creative ideas. In this context, «kairo» is perhaps derived from a term associated with critical moments or «tipping points» that stimulate the emergence of new ideas.

In many areas of creativity, one can observe such critical moments when a chaotic process suddenly becomes structured and clarity emerges. For example, in literature, writers often go through stages of doubt, numerous revisions, and a sense of creative crisis until they come to an unexpected realization of how to resolve a storyline or improve characters. In his diaries, Franz Kafka described moments when he started writing without a clear plan, but at some point he felt an inner "turning point," and the text took on a complete form.

Similar phenomena can be observed in the scientific field. For example, there is the famous case of Isaac Newton, when he suddenly realized the basic principle of gravity while watching an apple fall. This moment can be considered kairodynamic, since the scientist had been analyzing the movement of bodies for a long time, but the decisive realization came unexpectedly.

In music and art, kairodynamics also plays an important role. Composers often improvise while in a state of creative chaos, when the combination of sounds seems random and unsystematic, but then, at a certain point, the individual elements form a harmonious composition. One of the most striking examples is the creative process of Wolfgang Amadeus Mozart, who, according to his contemporaries, could initially create fragmentary musical fragments that seemed chaotic, but at a certain point he found the perfect sound, and the melody was built into a coherent structure. Thus, the kairodynamics of the creative process is manifested in various forms of art, science, and even everyday life. It allows us to understand that creativity is not always a straightforward and controlled process, but often includes stages of chaos that serve as the basis for the emergence of breakthrough ideas. This emphasizes the importance of flexible thinking, openness to unexpected solutions, and the ability to use moments of inspiration to create something new.

Some fields of science (e.g., philosophy of creativity or psychology) study how creative ideas often arise at rather unexpected and non-obvious points in time, where there is a dramatic change in perception or process, similar to passing through a critical

point (the so-called "fateful" time, the moment when the usual perception of the world or concepts breaks down and something new emerges).

One of the key aspects of kairodynamics is the ability to recognize the ideal moment for a creative breakthrough. Research shows that creative inspiration often occurs in moments of relaxation or while performing automated activities such as walking, meditating, or listening to music. It is at these moments that associative processes are activated, allowing you to generate non-standard solutions and original ideas.

Kairodynamics is also related to an individual's ability to control their attention and emotions. Creativity is not a linear process, but instead manifests itself in wave-like impulses of inspiration. People who can recognize these impulses and channel their energy in a creative way in time achieve more productive results. It is also important not only to wait for the «perfect moment» but also to actively create the conditions for its occurrence: organize a space that stimulates thinking, maintain curiosity and openness to new experiences.

Another important aspect of kairodynamics is the ability to combine analytical thinking with intuitive thinking. In the creative process, logic and rationality are important at the stages of evaluating and refining an idea, but the very moment of its inception often occurs on a subconscious level. That is why understanding kairos as a favorable moment helps to synchronize these two types of thinking and effectively use the potential of creative activity.

Thus, kairos dynamics is an important mechanism in the creative process that allows a person not only to wait for inspiration but also to actively create conditions for its occurrence. Using favorable moments for creativity, the ability to control one's attention and combine logic with intuition all contribute to a deeper disclosure of the personality potential. The ability to work in harmony with one's own internal state and the external environment is the key to the successful realization of creative ideas.

ГРИГОР'ЄВА Світлана Вікторівна

РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЧЕРЕЗ УСВІДОМЛЕННЯ БАГАТОВАРІАНТНОСТІ МИСЛЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Анотація. У тезах розглядається проблема блокування самостійного вибору та творчого мислення у процесі виховання та навчання. Аналізується вплив раннього дитячого досвіду на здатність особистості до усвідомленого вибору та прояву індивідуального стилю мислення. Акцентується увага на тому, що багатоваріантність є ключовим механізмом розвитку творчого потенціалу. Окреслюється роль педагога у створенні умов для розширення сприйняття реальності та подолання когнітивних обмежень.

BULGAKOVA Olena The Influence Of Emotions On The Development Of Creativity In Students	58
БУДЯЧЕНКО Владислав Сергійович, ТОДОРОВА Валентина Георгіївна Удосконалення фізичної та функціональної підготовленості жінок 40-50 років на основі використання індивідуалізованих засобів фітнес-тренінгу	61
БУРДЯК Віра Іванівна Креативність як атрибут особистості студента	63
ВАШУЛЕНКО Микола Самійлович Теоретичні засади обґрунтування побудови сучасного початкового курсу української мови	67
ВІЦУКАЄВА Катерина Михайлівна Деякі аспекти розвитку креативності майбутніх соціальних працівників	70
ГАЛІЦАН Ольга Анатоліївна Педагогічна креативність у сучасному освітньому дискурсі	72
ГАСЮК Ігор Леонідович Методичні прийоми креативного мислення в процесі розробки управлінського рішення на етапі цілепокладання	74
ГЕРАСИМОВА Інна Володимирівна Вплив креативності на рівень досягнень особистості	78
ГЕРАСИМОВА Наталія Євгеніївна Творчість як показник креативності особистості	81
ГИНДА Оксана Миколаївна Креативне мислення в діяльності військового керівника	84
ГНЕЗДІЛОВА Кіра Миколаївна Розвиток креативності педагога як засіб подолання невизначеності	86
HORLOVA Olena Kairodynamics Of The Creative Process	89
ГРИГОР'ЄВА Світлана Вікторівна Розвиток творчого потенціалу через усвідомлення багатоваріантності мислення в освітньому процесі	91
ГРОШОВЕНКО Ольга Петрівна Розвиток творчого мислення майбутнього вчителя початкової школи засобами інноваційних технологій	95
ГУМЕНЮК Ярослав Олександрович Роль розвитку креативності в контексті вивчення фундаментальних дисциплін	97
ДАРМАНСЬКА Ірина Миколаївна Креативне мислення в системі правової підготовки майбутніх педагогів	99
ДАШКОВА Вікторія Вікторівна Розвиток креативного мислення іноземних студентів на заняттях української мови як іноземної	103
ДЕЛІЧЕБАН Людмила Васиївна Креативність у фізичному вихованні	109
ДЕРЕВ'ЯНКО Сергій Миронович, МАТВІЄНКІВ Світлана Миколаївна Формування у здобувачів аналітико-прогностичних знань і вмінь дослідження політичних процесів засобами креативного мислення	111
ДІХТЯРЕНКО Станіслава Вадимівна Розвиток креативності у дітей дошкільного віку в процесі експериментально-дослідницької діяльності	114